

nikakva drukčija prošlost nije ni mogla postojati. Ovo važi čak i onda kad, kao što se često dešava, isti događaj treba korenito izmeniti nekoliko puta u toku jedne godine. Partija svakom trenutku poseduje apsolutnu istinu, a jasno je da se nešto što je apsolutna kategorija nije nikad ni moglo razlikovati od onog što je danas. Videćemo da kontrola nad prošlošću zavisi iznad svega od disciplinovanja pamćenja. Uveriti se da se svi pisani dokumenti slažu sa trenutnom linijom Partije jeste čisto mehanički čin. Međutim, isto je tako potrebno sećati se da su se događaji odigrali na željeni način. A ako se ukaže potreba da se sećanje preuredi ili pisani dokumenti diraju, onda je potrebno i zaboraviti da si to uradio. Veština da se to postigne može se naučiti kao i svaka druga mentalna tehnika. Nju odista i uči većina članova Partije, a u svakom slučaju svi koji su ne samo politički ispravni nego i inteligentni. To se u Starogovoru, sasvim otvoreno, zove 'Kontrola nad stvarnošću'. U Novogovoru se zove dvomisao, mada pojam dvomisli obuhvata i druge elemente. Dvomisao znači umeće da se u svesti istovremeno drže dva protivrečna verovanja, i da se prihvate oba. Partijski intelektualac zna u kom pravcu treba da menja svoje pamćenje; on je dakle svestan da izneverava stvarnost; ali primenom dvomisli on se isto tako uverava da stvarnost nije povređena. Ovaj proces mora biti svestan, inače se ne može izvesti s dovoljnom preciznošću, ali isto tako mora biti i nesvestan, inače bi sa sobom nosio osećanje lažljivosti, dakle i krivice. Dvosmisao se nalazi u samom srcu englsoca, pošto je osnovni čin Partije upotreba svesne prevare, s tim što se zadržava ona čvrstina namere koja prati potpuno poštenje. Govoriti svesne laži, a iskreno verovati u njih, zaboravljati svaku činjenicu kad postane nezgodna, a onda, kad postane potrebna, izvući je iz zaborava za onoliko vremena koliko je potrebno, poricati postojanje objektivne stvarnosti a celo to vreme imati u vidu stvarnost koja biva poricana - sve to je neophodno potrebno. Čak i da se upotrebi sama reč dvomisao potrebno je primeniti dvomisao; jer upotrebljavajući tu reč, čovek priznaje da žonglira stvarnošću; zatim, još jednom primenivši dvomisao, briše to saznanje; i tako do beskonačnosti, s tim što je laž uvek za jedan korak ispred istine. U krajnjoj liniji, Partija je upravo pomoću dvomisli uspela -i, koliko možemo znati, može još hiljadama godina uspevati

- da zaustavi tok istorije. Sve oligarhijske grupe u prošlosti izgubile su vlast ili zato što su okoštavale ili zato što su omekšavale. Postajale su ili tupave i arogantne i gubile sposobnost da se prilagode novim prilikama pa su bivale svrgnute; ili liberalne i plašljive, činile ustupke onda kad je trebalo da primene silu, i takođe bivale svrgnute. Drugim rečima, propadale su ili zato što su bile svesne ili zato što su bile nesvesne. Dostignuće Partije je u tome što je proizvela sistem misli u kome oba uslova mogu istovremeno postojati. Dominacija Partije ne bi mogla biti trajna ni na kojoj drugoj osnovi. Onaj koji hoće da vlada, i da vlada i dalje, mora biti sposoban da iščaši osećanje za stvarnost, jer tajna vlastodržstva je u kombinovanju vere u svoju nepogrešivost sa sposobnošću da se uči na greškama iz prošlosti.

Gotovo je nepotrebno reći da su najsuptilniji praktičari dvomisli oni koji su je izmislili i koji znaju da je to ogroman stepen mentalne prevare. U našem društvu, oni koji su najdalje od toga da vide svet onakav kakav jeste upravo su oni koji su najbolje upoznati sa svetskim zbivanjima. Uopšte uzev, što je veće razumevanje, veća je samoobmana; što je čovek inteligentniji, to je manje mentalno zdrav. Jasna ilustracija za ovo jeste činjenica da ratna histerija postaje sve žešća što se čovek više penje na društvenoj lestvici. Oni čiji je pogled na rat najbliži racionalnom jesu potčinjeni stanovnici spornih teritorija. Za njih je rat samo trajna opasnost koja prelazi gore-dole preko njihovih tela kao plima. Njima je savršeno svejedno koja strana pobeđuje. Oni su svesni da promena gospodara znači samo da će raditi iste poslove kao i pre, za nove gospodare koji s njima postupaju kao i stari. Nešto